

Dnr: C 2020 – 0463: Utbildningsdepartementets remiss SOU 2019:69
Validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Utbildningsdepartementet
Universitets- och högskoleenheten
Rättschef
Eva Lenberg

Yttrande angående Utbildningsdepartementets remiss (SOU 2019:69): Validering - för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Chalmers har tagit del av remissen Validering - för kompetensförsörjning och livslångt lärande, där Valideringsdelegationen lämnat sitt slutbetänkande till regeringen.

1 Sammanfattande kommentar

Chalmers liksom VnV tillstyrker valideringsdelegationens (VD) förslag

Chalmers är en del i Valideringsnätverk Väst (VnV) och som nedan benämns VnV. Nätverket bildades i sin första form 2016. I samband med remissförfarandet av Valideringsdelegationens första delbetänkande, En nationell strategi för validering (SOU 2017:18). Då påbörjades en dialog bland representanter för några lärosäten i västra Sverige. Idag består av VnV av sju lärosäten. Den överenskommelsen som finns inom nätverket syftar till att främja ett mer likt arbetssätt på lärosätena, att lärosätena ska godta varandras bedömningar om reell kompetens så långt det är möjligt samt att nätverket gemensamt ska verka för och driva på en fortsatt utveckling av validering inom högre utbildning.

Nedan följer kommentarer till de delar i betänkandet som rör universitet och högskolor.

6.5.1 En ny definition av validering

Förslag: Validering skall definieras som en strukturerad process som innehåller fördjupad kartläggning, bedömning och ett erkännande av kunnskap som en person besitter oberoende av hur det förvärvats.

Chalmers tillstyrker valideringsdelegationens (VD) förslag, och även VnVs kompletterande förslag.

Kompletterande förslag: Validering ska definieras som en strukturerad process som innehåller fördjupad kartläggning, bedömning och ett erkännande av en persons kunnskap oberoende av hur det förvärvats. Chalmers vill också att begreppet reell kompetens förtydligas.

I VD begreppslista förklaras Reell kompetens enligt följande.

Reell kompetens

Den samlade, faktiska, kompetens som en individ har oberoende av hur, när och var den har utvecklats. Reell kompetens utgör en egen behörighetsgrund till utbildning inom högskolan och yrkeshögskolan vid sidan av formell behörighet genom betyg. Bedömning av reell kompetens avser i dessa sammanhang, bedömning av den sökandes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Förklaringen är otydlig. Det står dels att reell kompetens är den samlade, faktiska kompetens som en individ har oberoende av hur, när och var den har utvecklats. **Samtidigt** står det att reell kompetens är en egen behörighetsgrund vid sidan av formell behörighet och att man i det sammanhanget avser bedömning av den sökandes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning.

Chalmers föreslår att texten "vid sidan av formell behörighet genom betyg", stryks för att tydliggöra att den reella kompetensen just är den samlade, faktiska kompetens som en individ har oberoende av hur, när och var den har utvecklats. Alla typer av kunnande, är det som ligger till grund för antagningen med behörighetsgrunden reell kompetens

6.5.3 En ny förordning med generella bestämmelser om validering

Förslag: *En förordning med generella bestämmelser om validering ska införas, den så kallade valideringsförordningen. Förordningen ska reglera validering av en persons förvärvade kunnande för att erhålla kvalifikationer eller delar av sådana kvalifikationer som omfattas av förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF) samt för behörighet till utbildning som kan leda till sådana kvalifikationer, om inte annat föreskrivs i annan författning. Syftet med förordningen är att göra begreppet validering tydligt och därmed öka användning, kvalitet och värde av validering inom utbildning och arbetsliv. Förordningen ska hänvisa till den definition av validering som anges i 20 kap. 42 § och 21 kap. 21 § i skollagen. Förordningen ska därutöver ange att en validering ska kunna leda till att ett behörigt organ kan bekräfta att personen har förvärvat kunnande som motsvarar fastställda krav.*

Chalmers liksom VnV tillstyrker valideringsdelegationens (VD) förslag.

Vi noterar dessutom en otydlighet mellan den föreslagna skrivningen i Högskoleförordningen och Skollagen. I den ena används kan och i den andra ska. En viss nyansskillnad i ordvalet, kan/ska. Det framkommer inte tydligt i slutbetänkandet hur det ska tolkas att det på ena stället förslås kan och på andra stället föreslås ska

6.5.4 Begreppet validering ska införas även i högskolan och yrkeshögskolan

Förslag: *En upplysning om att studenter respektive sökande kan erbjudas möjlighet till validering enligt valideringsförordningen ska tillföras i bestämmelser om möjlighet till*

tillgodoräknande inom utbildning och om behörighet för tillträde till utbildning i högskoleförordningen (1993:100) och i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Valideringsdelegationen föreslog i SOU 2018:29 att uppdragsutbildning ska få innefatta tillgodoräknande inom utbildningen. En upplysning om att deltagaren inför tillgodoräknande inom utbildningen kan erbjudas validering enligt valideringsförordningen ska tillföras i förordning (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor. En sådan upplysning ska även tillföras gällande tillgodoräknande i förordning (2011:183) om befattningsutbildning och fortbildning för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem. Universitets- och högskolerådet ska i förordning (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet få i uppdrag att främja arbetet med validering enligt valideringsförordningen.

Chalmers liksom VnV tillstyrker valideringsdelegationens (VD) förslag

6.5.6 UKÄ och UHR ska ta fram rekommendationer för validering

Förslag: Universitetskanslersämbetet får i uppdrag att i samverkan med Universitets- och högskolerådet leda arbetet med att ta fram rekommendationer för lärosätenas arbete med validering. Uppdraget bör genomföras i nära dialog med relevanta arbetsgrupper inom Sveriges universitets- och högskoleförbund och med stöd av referensgrupper med företrädare för såväl akademi som studieadministrativa frågor.

Chalmers liksom VnV tillstyrker valideringsdelegationens (VD) förslag.

Chalmers vill också trycka på att vi från lärosätena tillåts vara delaktiga under lång tid och att vi nu vill se resultat.

7.5.2 Ett råd ska fortsätta följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete

Förslag: Valideringsdelegationen föreslår att ett råd med en tillhörande kanslifunktion får ett uppdrag att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet på nationell och regional nivå. Rådet tillkallas av ansvarigt statsråd.

Bedömning: Valideringsrådet bör på sikt ingå i den organisationen som föreslås för genomförandet av den nationella strategin för kompetensförsörjning och livslångt lärande, som delegation föreslår i avsnitt 7.5.1. Det övergripande ansvaret i Regeringskansliet för kompetensförsörjning, livslångt lärande och validering bör tydliggöras.

Chalmers liksom VnV tillstyrker valideringsdelegationens (VD) förslag. Vi vill också lägga till att ett sådant råd måste ges tillräckliga mandat, samt att uppdraget blir tydligt och att lärosätena kommer att ha möjlighet att få stöttning och samordnad information från rådet, d.v.s. att det inte bara blir teori utan även praktik

8.1.5 En schabloniserad ersättning för genomförd validering för tillgodoräknande

Valideringsdelegationen har tidigare föreslagit att en särskild ersättning bör utbetalas till universitet och högskolor för tillgodoräknanden som baseras på kunskaper och färdigheter

som utvecklats på annat sätt än genom svensk eller utländsk högskoleutbildning. En schabloniserad ersättning om cirka 15'000 sek per bedömning är föreslaget.

Chalmers tillstyrker valideringsdelegationens (VD) förslag, och även VnVs kompletterande förslag. Vi vill också betona att särskild ersättning bör utgå till lärosäten för validering både för tillträde och tillgodoräknande. Både för de som leder till behörighet/TG samt obehörighet/rekommendation istället för TG Det är viktigt att administrationen av en sådan avgift inte får kosta mer än intäkterna av densamma.

9.3.1 Medel bör tillföras för att säkerställa fortsatt finansiering av högskolekurser om validering

Förslag: *Särskilda medel tillförs från och med 2020 för att finansiera högskolekurser om validering.*

Chalmers liksom VnV tillstyrker valideringsdelegationens (VD) förslag. Chalmers vill dock trycka på att kurserna kopplas till praktisk validering.

9.3.2 Statistik över omfattningen av validering inom Komvux och högskolan bör förbättras

Bedömning: *Statens skolverk bör fortsätta arbetet med att följa upp och redovisa kvalitetssäkrad statistik över omfattningen av validering inom kommunal vuxenutbildning. Universitetskanslersämbetet bör, i väntan på införande av systemstöd, följa upp omfattningen av bedömning av reell kompetens via enkäter.*

Chalmers tillstyrker valideringsdelegationens (VD) förslag, och även VnVs kompletterande förslag om en gemensamt nationell samordning och ärendehanteringssystem. Chalmers vill dessutom poängtera att även system för validering vid tillträde behövs.

9.3.4 Forskning om validering bör utökas

Bedömning: *Forskning om validering bör prioriteras i det tioåriga nationella forskningsprogrammet om arbetslivsforskning. Forskning om validering bör även prioriteras inom ramen för befintliga och kommande satsningar på forskning inom utbildningsvetenskap och vuxnas lärande. Forskning om kompetensförsörjning och livslångt lärande, inklusive validering, bör lyftas fram som ett viktigt forskningsområde i den kommande forskningspropositionen.*

Chalmers liksom VnV tillstyrker valideringsdelegationens (VD) förslag.

Särskilt yttrande av ledamoten Malin Jönsson

Universitets- och högskolerådet (UHR) invänder mot förslaget att uppdragsutbildning ska kunna innefatta tillgodoräknande då det står i strid mot det primära syftet med uppdragsutbildning. Uppdragsutbildning är en utbildningsform skild från högskoleutbildning genom bl.a. finansiering och sätt att utse deltagare. Det innebär att högskolelag och högskoleförordning inte är direkt tillämpbara för uppdragsutbildning. Tillgodoräknande inom ramen för uppdragsutbildning har inget värde i sig, utan skulle bli ett fiktivt tillgodoräknande.

Chalmers tillstyrker det särskilda yttrandet av ledamot Malin Jönsson som invänder mot förslaget att uppdragsutbildning ska kunna innefatta tillgodoräknande.

I tjänsten

Rickard Ambring, handläggare

Enhetschef Utbildningsstöd

